

германия
кызматташтыгы
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Аткаруучу:

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Иш менен камсыз кылууга жана кесиптик окутууга көмөк көрсөтүү

Баштапкы жагдай

Эгемендүүлүккө ээ болгонуна жыйырма жылдан ашык убакыт өтсө да Кыргызстандын калкынын ири бөлүгүнүн жашоо-тиричилиги жакшырган жок. Жаштар арасындагы жумушсуздуктун көрсөткүчү 16% чейин жетүүдө. Көп учурда, жумушсуздуктан аялдар жабыр тартышууда. Учурдагы сунушталып жаткан билим берүүчү курстар жана тренингдер эмгек рыногунун талаптарына жооп бербей жаткандыгы бул жагдайды дагы да тереңдетүүдө. Жеке сектор менен тыгыз өз ара аракеттешүү менен квалификацияга ээ кылуу жана эмгек рыногу боюнча иш-чаралар начар иштелип чыгууда жана начар ишке кийирилүүдө. Иш издеген бүтүрүүчүлөр жана жаш адамдар карьералык квалификациялык мүмкүнчүлүктөр тууралуу жетишээрлик маалыматка ээ эмес. Квалификациялуу адистердин жетишсиздиги Кыргызстандын экономикалык өнүгүшү үчүн маанилүү тоскоолдук болуп саналат.

Программанын максаты

Пилоттук аймактардагы максаттуу топтор Кыргызстандын эмгек рыногуна интеграциялануу үчүн кесиптик багыттама алышты жана тиешелүү квалификацияга ээ болушту.

Программанын максаты – иш издеп жаткан жана эмгек рыногунун иш-чараларына жана кесиптик даярдоо курстарына катышып жатышкан жаштардын жагдайын жакшыртуу. Өз ара аракеттешүүнүн тиешелүү механизмдерин (алга жылдыруу) мамлекет, экономика жана жарандык коомдун ортосундагы кызматташтыкты жакшыртууга көмөк көрсөтөт. Бул программанын алкагында, ошону менен катар эле жакырчылыкты кыскартууга жана гендердик тендикти камсыздоо менен, иш менен камсыз кылууга жана, айрыкча, алыскы аймактардагы аялдарга тиешелүү болгон, учурдагы жагдайды жакшыртууга басым жасалат.

Долбоордун аталышы	Иш менен камсыз кылууга жана кесиптик окутууга көмөк көрсөтүү
Тапшырык ээси	Экономикалык кызматташтык боюнча Федералдык министрлик (BMZ)
Өлкө	Кыргызстан
Негизги өнөктөштөр	Кыргыз Республикасынын экономика министрлиги, Кыргыз Республикасынын Эмгек жана социалдык өнүктүрүү министрлиги, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы Баштапкы жана орто кесиптик билим берүү агенттиги, министрликтердин аймактык жана жергиликтүү өкүлчүлүктөрү, билим берүү мекемелери, Соода-өнөр жай палатасы, ассоциациялар жана жеке сектордун өкүлдөрү
Мөөнөтү	01.2017 - 12.2020

Анын натыйжасында, Кыргызстандын жеке секторунун экономикалык жана социалдык шарттарын бекемдөө боюнча аракеттерди колдоо жана туруктуу экономикалык өнүгүүнү түзүү ишке ашырылууда.

Программанын ишмердүүлүгү

Техникалык кызматташтык долбоору мындан мурунку 2009-жылдын март айынан тартып ишке ашырылып келген “Кесиптик-техникалык билим берүү жана иш менен камсыз кылууга көмөк көрсөтүү” программасын улантат. Жаңы долбоор экономика жаатындагы жаңы, суроо-талапка ээ болуп келген, кыска мөөнөттүү квалификациялык иш-чараларды жайылтуу жана иштеп чыгуу максатында кесиптик багыттама берүү жана консультациялоо үчүн өнөктөштүктүн моделин кийирүүгө жана ишке ашырууга жана өз алдынча пилоттук аймактарда тастыктамалоонун (сертификациялоонун) көз карандысыз жол-жоболорун (процедураларды) жайылтууга багытталган. Программанын максаттуу тобу

Эмгек рыногунун кызматтарынын сапатын жакшыртуу

Жаштарды жана аялдарды иш менен камсыз кылууга көмөктөшүү

Кесиптик-техникалык билим берүүнүн сапатын жакшыртуу

Фото: ©GIZ/
Архив ВВQ

болуп, билим берүү мекемесинен окутууну аяктагандан кийин же квалификацияны жогорулатуудан кийин иш издеп жатышкан жаштар жана эмгекке жарамдуу адамдар (аялдар, эркектер) саналышат. Негизинен, жакырчылыктын чегинде тиричилик өткөрүү коркунучуна туш болуп жаткандар же жакырчылык чегинде жашоо-тиричилик өткөрүп келишкендер түзөт. Пилоттук аймактардагы максаттуу топторду Кыргызстандын эмгек рыногуна интеграциялоо максатында, аларга кесиптик багыттама берүүнү жана квалификацияга ээ кылууну камсыз кылуу үчүн, консультациялоо ишмердүүлүктүн үч өзөктүү багыттарында жүзөгө ашырылууда:

1) Эмгек рыногунун кызматтарынын сапатын жакшыртуу

Социалдык өнөктөштүктүн кесиптик багыттама берүү жана консультациялоо тармактарындагы модели эксперименталдык тартипте иштелип чыгат. Бул максатка жетишүү үчүн актёрлор менен кызматташуунун узак мөөнөттүү мамилелери иштелип чыгууда, жана биргелешкен максаттарды жана милдеттерди аныктоонун үстүндө активдүү иш жүргүзүлүүдө. Кесиптик багыттама берүү жана консультациялоо тармагында маанилүү ролду кабыл алуу демилгесинде эмгек кеңселери жана мектептер колдоого ээ болушууда. Компаниялар, өз учурунда, көрсөтүлгөн өзөктүү багыттардагы ролду жана катышууну чагылдыруучу процесстерди демилгелейт. Кесиптик багыттама берүү жана консультациялоо үчүн кызматташтыктын моделин ишке ашыруу процесси ата-энелер, жаштар борборлору жана райондук администрациялар менен тыгыз кызматташат.

2) Жаштарды жана аялдарды иш менен камсыз кылууга көмөктөшүү

Жаштарды иш менен камсыз кылуу жана квалификацияга ээ кылууга багытталган иш-чараларды туруктуу негизде, айрыкча аялдар үчүн өткөрүү кесиптик-техникалык окуу жайларда жүзөгө ашырылып келет жана мындан ары да жайылтылат. Ишмердиктин ширетүү, энергиялык майнаптуу (энергоэффективдүү) курулуш, айыл-чарба продуктуларын кайра иштетүү, суу түтүк иши жана күнөсканаларды (теплицаларды) башкаруу сыяктуу багыттары эмгек рыногунда чоң суроо-талапка ээ болуп келишет. Бул иш-чаралар иш издеп жатышкан, каттоодон

өтүшкөн жактар үчүн гана жеткиликтүү болбостон, ошондой эле каалаган кызыкдар компаниялар жана жеке жактар үчүн да тренинг катары ачык.

3) Кесиптик-техникалык билим берүүнүн сапатын жакшыртуу

Көз карандысыз тастыктамалоонун (сертификациялоонун) далилденген жол-жоболору (процедуралары) жана методдору башка тармактарга да жайылтылат. Соода-өнөр жай палатасынын консультативдик комитети жана секретариаты, мындан кийинки тармактык ассоциацияларды иштеп чыгуу, конкреттүү секторлор үчүн тастыктамалардын (сертификаттардын) дизайны жана тастыктамалоо (сертификациялоо) процессин жөнгө салуучу (координациялоочу), консультативдик кеңештин иши жөнүндө кабардар болуп турат. Мындан тышкары, долбоордун максаты болуп, мурда (расмий түрдө эмес жана формалдык түрдө эмес) өздөштүрүлгөн кесиптик компетенцияларды, көз карандысыз тастыктамалоонун (сертификациялоонун) элементтерин пайдалануу менен текшерүү процессин башкаруу саналат. Бул ишмердүүлүк ошол квалификациялардын шайкештигин камсыз кылууга багытталган.

Күтүлүүчү натыйжалар

- Пилоттук аймактардагы максаттуу топтор эмгек рыногуна мындан ары интеграциялануу үчүн кесипке багыттама алышат жана квалификацияга ээ болушат.
- Социалдык өнөктөштүктүн иш менен камсыз кылуу жана кесиптик консультациялоо тармактарындагы модели пилоттук аймактарда түзүлгөн.
- Жаштарды иш менен камсыз кылуу жана квалификацияга ээ кылууга багытталган иш-чараларды туруктуу негизде, айрыкча аялдар үчүн, өткөрүү кесиптик-техникалык окуу жайларда жүзөгө ашырылып келүүдө жана мындан ары да жайылтылат.
- Көз карандысыз тастыктамалоонун (сертификациялоонун) текшерүүдөн өткөн жол-жоболору (процедуралары) жана методдору башка тармактарга да жайылтылат.
- Мурда (расмий түрдө эмес жана формалдык түрдө эмес) өздөштүрүлгөн кесиптик компетенцияларды, көз карандысыз тастыктамалоонун (сертификациялоонун) элементтерин пайдалануу менен, текшерүүнүн методикасы сыноодон өткөрүлөт.

Басып чыгаруучу	Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH Башкы кеңселер Бонн жана Эшборн шаарларында, Германия "Кесиптик-техникалык билим берүү жана иш менен камсыз кылууга көмөктөшүү" Программасы Программанын жетекчиси Д-р Агнес Волльшлегер 720040, Бишкек, Кыргызстан T +996 312 90 91 47 F +996 312 90 65 58 E ainura.mukhamedova@giz.de www.giz.de	Тапшырыгы боюнча	Экономикалык кызматташтык боюнча Федералдык министрликтин (BMZ)	
Автору	Аня Хабержанг	Бөлүм	401 Восточная Азия, Центральная Азия	
Дизайн	Ким Александр	Германиядагы, Бонн жана Эшборн шаарларындагы катталган кеңселери	Friedrich-Ebert-Allee 36 + 40 53113 Bonn, Германия T +49 228 44 60-0 F +49 228 44 60-17 66	Dag-Hammarskjöld-Weg 1 - 5 65760 Eschborn, Германия T +49 61 96 79-0 F +49 61 96 79-11 15
Басып чыгарылган жери:	Триада Принт		poststelle@bmz.bund.de www.bmz.de	
Абал боюнча	2017-жылдын Майына карата			
Бул басылманын мазмунуна GIZ жоопкерчилик тартпайт				